

ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΤΩΝ ΕΠΙΝΑΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΜΦΥΛΙΩΝ ΣΠΙΡΑΓΓΩΝ

Η ΖΩΗ ΚΑΙ Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΣΤΟ ΜΕΞΙΚΟ

[Ένα σπαρταριστό ρεπορτάζ του δικαστή Γάλλου μυθιστοριογράφου κ. Μάρκ Σαντούρν, από ένα ταξίδι του στο Μεξικό]

ΟΥ κάρφωσαν τα βλέφαρα με άγκάθια κάκτου, για να μη μπορέσει να κλείσει τα μάτια του, και ύστερα, αφού τον ξάπλωσαν ολόγυμνο στον ήλιο, του χάραξαν διάφορα μέρη του σώματός του μ' ένα μαχαίρι κι' έφριξαν πλείρι στίς πληγές του...

Και αφού τον έδεσαν, του έβαλαν ένα χωνί στο στόμα και άρχισαν να του χύνουν κρασί, ώσπου η κοιλιά του φούσκωσε σαν άσκι και έσπασε...

Έτσι άρχίζουν τα περισσότερα από τα παραμύθια, που λένε οι Μεξικανοί στα παιδιά τους. Μ' αυτά τα φρικασιακά όράματα ναυορίζονται τα Μεξικανόπουλα. 'Από ζήντα τα Μεξικανόπουλα.

την άγκυλιά τις υπέρας τους έξοικειώνονται με τον τρόμο, με το ριγος, με τη φρίκη. Και γι' αυτό, άργότερα, όταν μεγαλώσουν, περιφρονούν τόσο το θάνατο.

Ο θάνατος είναι στο Μεξικό η πιο κομική υπόθεση του κόσμου. Προκαλεί μάλλον την εθιμία, παρά τη λύπη. Η ζωή του ανθρώπου δεν έχει καμιά σημασία για κάθε γνήσιο Μεξικανό. Δεν διαφέρει διόλου από ένα τσιγάρο. Πρέπει να είναι τρελλός εκείνος που θα άρchiση να κλαίει και να δδύρεται, όταν θά δη να του τελειώνη το τσιγάρο.

Σ' ένα εικονογραφημένο άναγνωστικό, με το όποιο τα Μεξικανόπουλα μαθαίνουν τα πρώτα γράμματα, είδα τις πιο φριχτές ζωγραφικές παραστάσεις, που αντίκρουσαν ως τώρα τα μάτια μου. Σ' όλες τις σελίδες του βιβλίου αυτού εμφανίζεται ο θάνατος, ένας σκελετός άπαισιος, ..., με γελοιοποιημένος !... Στή μιá εικόνα τον βλέπετε να κρατάει στο χέρι του μιá άνθοδερμη, στην άλλη να μεθάει σε μιá ταβέρνα, στην τρίτη να κωνίη, στην τετάρτη να χορεύη τόν «Ζαράμπε», τόν έθνικο χορό τών Μεξικανών, με χόρι που θά την ζήλευε και το πόν σθέλο παλληκάρι. Και ούτω καθεξής... Ο θάνατος παρουσιάζεται σ' όλες τις εκδηλώσεις της καθημερινής ζωής !... Ο... παιδαγωγός, που έγραψε και εικονογράφησε αυτό το άναγνωστικό, και ο ύπουργός που το έέκρινε, ήθελαν να έξπικειώσουν τις τρυφερές ψυχές τών παιδιών με το θάνατο, να κάνουν τα Μεξικανόπουλα να γελούν με το άνατριχιαστικό θέμα ενός σκελετού ! Η νεκροφιλία άποτελεί το κυριότερο γνώριμο του παράξενου αυτού λαού, που συνδύαζε το πάθος του 'Ισπανού με τη θρησιωδία του 'Εσθθηροσίμοι, του λαού αυτού, που περνούσε τη ζωή του μέσα στόν άνοιμτο ήφαιστίειο μιás διαρκούς επανάστασης και άλληπαλλήλων εμφυλίων σπαραγγιών.

Όταν έφεγγα από το Μεξικό, αφού περιηγήθηκα ολόκληρη αυτή την φλεγόμενη χώρα, είχα την έντύπωση πως έχκατέλειπα ένα άπέραντο νεκροταφείο, μιá μεγάλη πινακοθήκη, γεμάτη παραστάσεις σκελετών, βρικολάκων, φαντασμάτων, τεράτων και άνομολογητών βασιανοτηριών...

Οι Μεξικανοί άφηνούνται τούς φόνους που έκαναν με την ίδια άπάθεια, με την όποιαν έσεις κι' έγω άφηνούμεθα τις έντυτώσεις μας από μιá έπισκεψή μας σ' ένα μουσειό. Σκοτώνονται μεταξύ τους, χωρίς άφορμή, για ψύλλον πύδημα.

Σκότωσα έναν έμπορο στο Παράλ, που διηγήθηκα ένας Μεξικανός, επειδή, ενώ μου έδινε κάτι ρεστα, ζήτησε να μου πασάρη κι' ένα χαρτονόμισμα του Χουέρτα, του παληού προέδρου μας, που τόν έδιωξα έγω μαζί με μερικούς συντρόφους μου !...

Σκότωσα στο Τσιουαχούα, που διηγήθηκα ένας άλλος Μεξικανός, κάποιον τύπο, ο όποιος είχε καθίσει σ' ένα καφενείο στη δική μου θεία !...

Γι' αυτές τις άφορμές γίνονται στο Μεξικό τα περισσότερα έγκληματα. Πολύ συχνά όμως οι λόγοι που προκαλούν ένα φόνο είναι...περισσότερο άσημαντο ! Κάποιος, λόγω χάριν, περπατάει στο δρόμο και, ξαφνικά, βλέπει μπροστά του έναν άνθρωπο, ο όποιος, για τόν ένα ή τόν άλλο λόγο, δεν του άρέσει. Βγάζει άπαθέστατα το πιστόλι του — άξεσουάρ άπαραίτητο σε κάθε Μεξικανό — πυροβολεί και ξαπλώνει κάτω νεκρό τόν ένοχλητικό τύπο !...

—Τί κάνουν τα δικαστήρια στις-πε-

ριτώσεις αυτές ; άκούω έναν άναγνώστη να με ρωτά. Έλεν προτιμώτερο, άγαπητέ και περιεργε άναγνώστη, να μη σου κάνω λόγο για τα Μεξικανικά δικαστήρια. Οι δικασταί είναι και αυτοί άνθρωποι — και οι περισσότεροι άπ' αυτούς οικογενειάρχαι — και όταν βλέπουν ένα εκατηγορούμενο να παρουσιάζεται μπροστά τους άπειλητικός και βλοσυρός, με το χέρι άκουμπισμένο στο πιστόλι, που είναι περασμένο στην πέτσινη ζώνη του, σπείδουν να τόν άθωώσουν, όποιο κι' αν είναι το έγκλημα, για το όποιο κατηγορείται, για να μη τόν...δυσαρεστήσουν !...

Οι άνθρωποι που σκορπιζούν γύρω τους με τόση εύκολία το θάνατο, πως αντίκρίζουν το φάσμα του ;

Όμ σάς άφηγηθώ μιá ιστορία, ως άπάντησι στο έρώτημα αυτό. Στά 1928 ο Μπάρριος, ένας από τούς πρώην στρατηγούς του Βίλλα, συνελήφθη άχμάλωτος κατά τη διάρκεια μιás επανάστασης, από τούς άνθρώπους του Σερράνο Γουέθ. Η ώρα 4 το πρωί, πέρασε από στρατοδικείο, το όποιο τόν καταδίκασε, φυσικά, σε θάνατο.

—Έξοχα ! είτε ο Μπάρριος, όταν άκουσε την καταδικαστική άπόφασι. Κι' έγω τόσο σκληρός θά ήμουν, κύριοι στρατοδίκαι, αν βρισκόμουν στη θέσι σας. Σάς συγχάωω για την κρίσι σας !...

Συγχρόνος ο Μπάρριος άρχισε να ψάχνη στίς τσέπες του. Έβγαλε δεκατέσσερα επέρες και τ' έδωσε σ' ένα στρατοδίκη, λέγοντας :

—Η τελευταία μου έπιθυμία είναι να μου άγοράσης ένα καινούριο καπέλλο κι' ένα μεγάλο κόκκινο μαντήλι...

—Αδύνατον ! τού άποκρίθηκε ο στρατοδίκης. Η εκτέλεσί σου θά γίνει ύστερ' από μιá ώρα, στίς 6 το πρωί, και τα κατστήματα δεν άνοίγουν πριν από τις 6 πτώ...

—Είλε τάχα άνάγκη να με τουφεκίσετε στίς 6 άκριβώς ; ρώτησε χαμογελάοντας ο Μπάρριος. Δεν μπορείτε ν' αναβάλλετε την εκτέλεσί μου για τις 8 1/2 ;

Τέλος, ύστερα από μιá ειδική σύσκεψη, οι στρατοδίκαι άποφάσισαν να στείλουν ένα στρατιώτη ν' άνοίξη διά της βίας ένα κατστήμα και ν' άγοράση ένα καπέλλο κι' ένα κόκκινο μαντήλι, για να έκτελεσθή η τελευταία έπιθυμία του καταδίκου και γιá νά-γίνη το τουφεκισμός την ώρισιμένη ώρα. Όταν ο στρατιώτης γύρισε από την πόλι, βοήκη τόν Μπάρριο κατά στόν περιβολό του νεκροταφείου, όρθιο μπροστά στο εκτελεστικό άπόσπασμα.

—Ήθελα το μαντήλι για να σκεπάσω το πρόσωπό μου ! έξήγησε ο μελλοθάνατος. Δεν ισάρχει πιο άποκροστικό θέμα από το πρόσωπο ενός τουφεκισμένου, με σπασμένο το σαγόνι του...

Και ο Μπάρριος άναψε ένα τσιγάρο. Όταν τó κάπνισε σχεδόν ύλο, το έβγαλε με προσοχή από το στόμα του και είτε στους στρατιώτες :

—Κιττάξτε τη στάχτη του... Δεν έπεσε διόλου... Άπόδειξι ότι τα χείλη μου δεν έτρεμαν... Νά πητε στους φίλους μου ότι πέθανα χωρίς να δειλιάσω μπρός στο θάνατο...

Και ο κατάδικος έδωσε το κόκκινο μαντήλι γύρω από το στόμα του, κατέθεσε τόν πλατό γύρο του καινούριου καπέλλου του ως τ' αυτιά του και άρώναζε :

—Β α μ ό ρ ο ς !... Έμπρός, παιδιά !...

Μιá όμορφονιά άκούστηκε και ο Μπάρριος έπεσε κάτω, με το σώμα τρυπημένο από σφαίρες...

Στά τρία δευτερόλεπτα, που βάσταξε η άγωνία του, προτού ό έπί κεφαλής του άποσπάματος τού φυτέψει στ' αυτί τη χαριστική βολή, ο Μπάρριος, κατανικώντας τούς φόβους του, προσπαθούσε να δώση στά παραμορφωμένα χαρακτηριστικά τού προσώπου του έκφρασι εθιθιμίας...

Και πέθανε με το χαμόγελο στα χείλη. ***

Θά μπορούσα να σάς άναφέρω άπειρες τέτοιες ιστορίες, από τις όποιες ένα μόνάχα συμπέρασμα βγαίνει : πόσο βαθύ είναι η περιφρόνησι τών Μεξικανών προς το θάνατο. Μά η ιστορίες αυτές, παρ' όλο το πένθιμο και άνατριχιαστικό μεγαλείο τους, καταντούν στο τέλος μονότονες. Όστόσο, ποτέ δεν θά μπορούσα να περιγράψω την έντύπωση, που μου άφησε μιá κηδεία, που την παρακολούθησα από την άρχη, σε μιá μικρή πολιτεία του Μεξικού.

Ο νεκρός ήταν ένα παλληκάρι, που τó σκότωσε ένας φίλος του, ένας άδελφικός φίλος του, ενώ έπαιζαν χαρτιά, για μιá διαφορά λίγων πόντων. Στο χαροκαμένο σπιτι είχαν συγκεντρωθή γύρω από τó φέρετρο, τοποθετημένο στο πάτωμα, όλα τα παλληκάρια του χωριού, και άρχισαν ένα...φαγατό, που βάσταξε πέντε ώλληρες ώρες ! Όσα τραγούδια ήξεραν, τα

Ο θάνατος (Είκατον περιέμη από Μεξικανικό Άναγνωστικό)

Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΤΩΝ ΙΠΠΟΤΩΝ

ΤΟΥ Κ. ΦΩΤΟΥ ΓΙΟΦΥΛΛΗ

Η ΖΩΗ ΚΑΙ Τ' ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΟΥ Γ. ΜΟΥΡΟΥΖΗ

[Η μόνη αὐθεντική βιογραφία τοῦ γενναίου Ἑλλήνες πρίγκηπος]

ΣΤ'

ΠΩΣ ἦταν ἐπόμενο, κατόπιν τῆς ἐπιμονῆς αὐτῆς, ὠρίσθη νὰ γίνη ἡ μονομαχία. Οἱ μάρτυρες τοῦ Μουρούζη δὲν μπορούσαν νὰ μὴ δεχθοῦν τοὺς ὄρους τοῦ Μαβίλη.

Ἐκωνοσίη λοιπὸν ὁ χρόνος κατ' ὅρους τῆς μονομαχίας κ' ἔνα πρωὶ ἐπῆγαν ἐκεῖ χωρὶς οἱ ἀντίπαλοι καὶ οἱ μάρτυρες. Μὰ ὁ Μουρούζης ἐδήλωσε τότε καθαρά: — Ὅχι. Μ' αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον ἐγὼ δὲν μονομαχῶ. Δέχομαι νὰ υποβιβασθῶ μπροστὰ του, μὰ δὲν θὰ τὸν χτυτήσω. Εἶνε ἄνδρας!.

Χωρὶς ν' ἀκούσῃ λοιπὸν τοὺς μάρτυρές του, ποὺ ἐξανόνιζαν αὐτὴ τὴ στιγμή τὴν ἀπόστασι ἀπ' τὴν ὁποία θὰ μονομαχοῦσαν, ὁ Μουρούζης ἐπροχώρησε πρὸς τὸν Μαβίλη καὶ τοῦ εἶπε μετ' εὐλιχρίνεια:

— Κύριε Μαβίλη, πρέπει νὰ με συγχωρήσετε. Μετανοῶ καὶ σὺς ζητῶ συγγνώμην. Πολλὲς φορὲς κάνω τὴ νύχτα πράγματα, τὰ ὁποῖα τὸ πρωὶ ἀποδοκιμάζω. Ἔτσι ποὺ συνέβη κ' αὐτὴ τὴ φορά. Σὰς προσέβαλα χωρὶς νὰ τὸ θέλω. Σὰς διαβεβαιώνω πὺς δὲν εἶχα σκοπὸ νὰ σὺς προσβάλω. Ἄν θεωρεῖτε ἀρετὲς αὐτὲς τίς ἐξηγήσεις μου, θεωρήσετέ με ἀπ' αὐτὴ τὴ στιγμή φίλο σας εὐλιχρινῆ.

Ὁ Μαβίλης, κατόπιν τῆς στάσεως αὐτῆς τοῦ Μουρούζη, ἐμαλάκωσε περὶ. Δὲν μπορούσε νὰ ἐπιμείνῃ στὴν μονομαχία. Καὶ τοῦ ἔδωσε τὸ χέρι. Ἐχαρητήθησαν λοιπὸν οἱ δύο ἀντίπαλοι καὶ ἔγιναν περὶ φίλοι.

Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ ὁ Μαβίλης καὶ ὁ Μουρούζης ἐσυμφιλίωθησαν, ἔγιναν οἱ καλύτεροι φίλοι. Τὴν ἡμέρα ἔκαναν μαζὺ ἐκδρομὲς καὶ τὸ βράδυ ἔπιναν μαζὺ στὴ μύτρα, στὴν ἴδια κινῆρα «Καιρινός», ὅπου ἔγινε τὸ ἐπισόδιον. Καὶ οἱ Κερκυραῖοι, ποὺ εἶχαν μάλιστα στὸ μεταξὺ τῆς μονομαχίας, ἐπῆγαν ἐκεῖ καὶ τοὺς ἔβλεπαν. Ἐκαμύφωσαν τὰ δύο παλληκάρια, ποὺ γίνανε περὶ καλοὶ φίλοι...

Μὰ μετ' τὴν παρέα τοῦ ἥρωου ποιητοῦ, ὁ Μουρούζης ἐπάθε καὶ μιὰ μεταβολή. Κατὰ τίς ὀλίγες μέρες ποὺ ἔμειναν ἀκόμα στὴν Κέρκυρα, δὲν ἔκαμε περὶ καμιὰ ἀτάξια... Ἔπαινε χωρὶς νὰ παραφέρεται, ἐγλεντοῦσε χωρὶς νὰ ἐνοχλῆ κανένα...

Ὅταν οἱ δύο φίλοι ἐγνωρίσθησαν καλύτερα, ἐξιολογήθησαν μεταξύ τους τοὺς σκοπούς των. Ὁ Μουρούζης εἶπε στὸν Μαβίλη ὅτι ἐπιστρέφει στὴν Ἑλλάδα γιὰ νὰ πῆγῃ νὰ πολεμήσῃ στὴν Κρήτη, μαζὺ μετ' οὓς ἐπαναστάτες. Καὶ ὁ Μαβίλης τοῦ ἐξομολογήθη κ' αὐτὸς τὸ ἴδιον μυστικὸν;

— Ἔχω συνεννοηθῆ καὶ με μερικοὺς ἄλλους Κορυφίτες, τοῦ εἶπε, καὶ φεύγομε αὐτὲς τίς μέρες κ' εἰμεῖς, γιὰ νὰ πολεμήσομε στὴν Κρήτη.

— Θὰ πάμε μαζὺ! τοῦ εἶπε μ' ἐνθουσιασμὸ ὁ Μουρούζης.

Κ' οἱ δύο φίλοι ἐφιλιώθησαν, ἔσφιξαν τὰ χέρια τους κ' ἔδωσαν ὑποσχέσει νὰ φύγουν μαζὺ.

Σὲ λίγες μέρες ὁ Μουρούζης κ' ὁ Μαβίλης, μαζὺ μετ' οὓς ἀκόμα

ἔβαν γύρω ἀπὸ τὸ νεκρὸ!... Καὶ τὸ τρομερότερον εἶπε ποὺ καὶ αὐτοὶ ἀκόμα οἱ γονεῖς τοῦ σκοτωμένου ἔλαβαν, στὸ τέλος, μέρος στὴ γενικὴ ἀπελευθέρωσι...

Ἔφαγα ζαλισμένος ἀπὸ κεῖνο τὸ σπῆτι, χωρὶς νὰ ξέρω ἂν εἶδα ἕνα τρομακτικὸν καὶ ἀπίστευτον ὄνειρον ἢ ἂν παρακολούθησα μιὰ πραγματικὴ σκηνή. Ὁμιολογῶ ὅμως ὅτι σ' ἔλα τὸ διάστημα ποὺ ἔμεινα στὸ Μεξικό, ποτὲ δὲν ἀντίκρισα σὲ ἐκδήλωσι πρὸ δραματικῆ καὶ μεγαλειώδη τὴν ἀναστροφή των Μεξικανῶν ἀπέναντι τοῦ φάσματος τοῦ θανάτου.

Τὴν ἐπομένη, μπλάνοντας σ' ἕνα κατάστημα, εἶδα ἀραδιασμένα σ' ἕνα τραπέζι διάφορα κομποτεχνήματα, ποὺ παρίσταναν νεκροκεφαλὰς, σκελετούς, διαβόλους, τρομακτικὰ φαντάσματα...

— Τί εἶν' αὐτὰ; ρώτησα τὸν καταστηματοῦχο.

— Παχνίδια γιὰ μικρὰ παιδιὰ! μοῦ ἀποκρίθηκε ἀπαθέςτατα.

— Αὐτὰ λοιπὸν τ' ἀνατριχιαστικὰ δράματα χρῆσιμεῖται γιὰ πρῶτα παιχνίδια στὰ παιδιὰ σας;

Ὁ καταστηματοῦχος μοῦ ἔκριξε ἕνα κατάπληκτο βλέμμα, κατάλαβε πὺς εἶμαι ξένος καὶ ἀνασῆκωσε τοὺς ὄμους του, χαμογελώντας περιφρονητικὰ....

παλληκάρια, ἔφαγαν ἀπὸ τὴν Κέρκυρα γιὰ τὸν Πειραιᾶ. Ὁ Μουρούζης ἀνέβηκε στὴν Ἀθήνα νὰ ἰδῆ καὶ ν' ἀπεχωρηθῆ τὴν μητέρα του. Κ' ἔπειτα κατέβηκε πάλι στὸν Πειραιᾶ καὶ ἔφαγαν ὅλοι μαζὺ γιὰ τὴν Κρήτη.

Ἐκεῖ κἀπὸ στὸ ἥρωϊκὸ νησὶ ὁ Μουρούζης καὶ ὁ Μαβίλης ἐπολέμησαν ἠρωϊκὰ μαζὺ μετ' οὓς ἄλλους ἐπαναστάτες, καὶ γρήγορα ἔγιναν ἀγαπητοὶ ἀπὸ τοὺς Κρητικούς.

Καὶ μάλιστα ὁ ποιητὴς Μαβίλης ἐνεπνεύσθη ἀπὸ τὴν ἐπαναστάσιν ἐκείνη καὶ ἀπὸ τὴ ζωὴ τῶν ἐπαναστατῶν τὸ συνέττο του «Excelsior», ποὺ τελειώνει μετ' οὓς ἐπιγραφηματικὸς αὐτοὺς στίχους:

«...Κι' ἀηφοροῦν οἱ βλάμπεδες λε-
(βέντες, ἄλκι)
 τ' ἀτέλειωτο φαρᾶκι δλο χαλκί καὶ τοὺς θερμεῖς ἢ ἐλπίδα τοῦ θαύτου
 μονοσκοῖνι με γέλια καὶ κουβέντες. με τ' ἀγίασμένα δαφνοστέφανά του.»

Ὁ Μουρούζης στὴν Κρήτη εἶχε πολλὰ ἐπεισόδια. Μήπως μπορούσε νὰ ζῆσῃ αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος χωρὶς ἐπεισόδια;..

Ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή οἱ Κρητικοὶ ἐπαναστάτες τὸν ἐξετίμησαν καὶ τὸν ἀγάπησαν. Καὶ ὅταν κατόπιν ἔδειξε τὴν ἀνδρεία του σὲ μιὰ μάχη μετ' οὓς Τούρκους, οἱ Κρητικοὶ ἄρχισαν νὰ τὸν θαυμάζουν. Τὸν ἔλεγαν ὅλοι «τὸ παλληκάρι ὁ πρίγκηπος!»

Ὅτις, ὁ Μουρούζης δὲν μπορούσε νὰ ξεγιάσῃ τίς παλῆς του συνήθειες. Ἐπεξεύρησε μάλιστα νὰ ἐφαρμόσῃ καὶ στὴν Κρήτη τίς παλληκαριεῖς του, ποὺ εἶχε συνηθίσει στίς μεγάλες πόλεις. Ἐπίστεψε πὺς μπορεῖ νὰ ἐπιβληθῆ καὶ στοὺς ἐπαναστάτες. Μὰ τὰ βρῆκε σκοῦρα!.. Καὶ θὰ ἐγίνοντο πολλὰ σοβαρὰ ἐπεισόδια, ἂν οἱ Κρητικοὶ δὲν τοῦ εἶχαν πολὺ μένος τὸν ἐσέβοντο, γιὰτὶ ἦταν ἀληθινὸ παλληκάρι καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο, γιὰτὶ ἔσβα-
 δον διτ' ἦταν πρίγκηπος... Τὸν λέγανε μάλιστα «Σταυρατὸ τῶν Κρητικῶν βουτών».

Ἐνα πολὺ χαρακτηριστικὸ ἐπισόδιον ποὺ συνέβη μετ' τὸν Μουρούζην στὴν Κρήτη, εἶνε καὶ τὸ ἔξῃ:

Ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς τῆς κατοχῆς, ποὺ εἶχε πάει τότε ἐκεῖ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Βάσου, εἶχε πάρει μαζὺ του στὴν Κρήτη καὶ μερικὰ σακκὰ ἄλειφι γιὰ τὴν τροφοδοσίαν του. Τὴν φύλαξι αὐτῶν τῶν ἀλειφῶν ὁ στρατὸς τῆς κατοχῆς εἶχεν ἐπιστευθῆ στὸν Μουρούζην, ποὺ εἶχε χρηματίσει καὶ ἀξιοματωθῆ καὶ ὅλοι τὸν ἐσέβοντο. Κανένας δὲν ἐτόλμιζε ν' ἀγγίξῃ τ' ἄλειφι τοῦ στρατοῦ, ἀφοῦ τὰ ἐφύλαγαν ὁ Μουρούζης μετ' οὓς ἄνδρες του.

Φανταί ὅμως ὅτι μερικοὶ Κρητικοί, ποὺ τοὺς ἔσφιζεν ἡ πείνα, ἐξήτησαν νὰ πάρουν ἕνα σακκὶ ἀπὸ τ' ἄλειφι τοῦ στρατοῦ γιὰ νὰ φτιάξουν ψωμὶ καὶ νὰ φάνε. Πήγανε λοιπὸν ἀρμενεμένοι στὸ Μουρούζην.

— Τί θέλετε; τοὺς ἐφώνασε ὁ Μουρούζης.

— Ἐνα σακκὶ ἄλειφι θὰ πάρομε, τοῦ εἶπαν.

— Τί λέτε, βροῆ; Τὸ ἄλειφι τοῦ στρατοῦ θὰ πάρετε;

— Ναι, κατετάνο. Θὰ τὸ πάρομε, γιὰτὶ ταῖνάμε!

Ὁ Μουρούζης δὲν ἤξερε ἀστέια. Ἀμέσως ἔβγαλε τὸ πιστόλι του καὶ ἐπετέθη ἐναντίον τους.

— Πίσω, γιὰτὶ σὺς ἔφαγα! ἐφώνασε.

Οἱ Κρητικοὶ ἐστάθηκαν ἥρεμοι καὶ μάλιστα ὑποχώρησαν εἰ-γενικά. Κ' ἕνας λεβέντης Κρητικὸς ποὺ ἦταν ἐπ' κεφαλῆς τους, εἶπε στὸν Μουρούζην:

— Τί νὰ σοῦ κάμομε, μαρὲ κατετάνο; Ἐπρεπε νὰ μὴν εἶσαι ξένος, γιὰ νὰ σοῦ δεῖξω πόσους παρῶδες κάνουν τ' ἄρματά σου...

Αὐτὰ τὰ λόγια ἐσυγκίνησαν τὸν Μουρούζην. Ἐβλεπε πὺς τὸ βαθεῖα φρικασμένο αἶσθημα τῆς φιλοξενίας δὲν ἄφηνε τοὺς Κρητικούς, ἀκόμα καὶ ὅταν τοὺς πρόσβαλε, νὰ τὸν χτυπήσουν... Τὸ σκέφθηκε αὐτὸ καλὰ ὁ Μουρούζης καὶ ἄλλαξε ἀμέσως συμπεριφορὰ.

Ἐκάλεσε κοντὰ του τὸν Κρητικὸ ποὺ τοῦ εἶπε ἐκεῖνα τὰ λόγια καὶ τοῦ ἐφάρισε τὸ πιστόλι του, τὸ ἴδιον ἐκεῖνο μετ' ὁποῖον τὸν ἀπειλοῦσε πρῶν.

— Πάρ' το, κομπάρε, εἶπε. Σοῦ τὸ χαρίζω.

— Γιατὶ, κατετάνο; ρώτησε μ' ἐκπληξί ὁ Κρητικὸς.

— Εἶνε δικὸ σου, γιὰτὶ σ' ἀξίζει.

— Νὰ τὸ πάω;

— Ναι. Νὰ τὸ πάρης.

— Μὰ τότες πρέπει κ' ἐλόγου σου νὰ πάρης πίσω τὰ λόγια σου.

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Ἡ συνέχεια.

ΜΑΡΚ ΣΑΝΤΟΥΡΝ